

CUPRINS

Explicații despre structura fișelor.....	IX
Abrevieri	XXIX
Fișa nr. 1. Procesul penal și procedurile penale	1
Fișa nr. 2. Principiile procesului penal.....	6
Fișa nr. 3. Aplicarea legii procesuale penale în timp și spațiu	33
Fișa nr. 4. Părțile	38
Fișa nr. 5. Subiecții procesuali principali.....	53
Fișa nr. 6. Succesorii, reprezentanții și substituiții procesuali	59
Fișa nr. 7. Organele judiciare	65
Fișa nr. 8. Avocatul.....	72
Fișa nr. 9. Asistența juridică.....	79
Fișa nr. 10. Acțiunea penală	88
Fișa nr. 11. Acțiunea civilă.....	109
Fișa nr. 12. Competența funcțională	130
Fișa nr. 13. Competența materială.....	135
Fișa nr. 14. Competența personală	143
Fișa nr. 15. Competența teritorială.....	151
Fișa nr. 16. Verificarea competenței de către organele judiciare.....	157
Fișa nr. 17. Prorogarea de competență	165
Fișa nr. 18. Incompatibilitatea, abținerea și recuzarea	179
Fișa nr. 19. Ipoteze de modificare a competenței teritoriale	196
Fișa nr. 20. Teoria generală a probelor.....	206
Fișa nr. 21. Administrarea probelor.....	216
Fișa nr. 22. Consultarea dosarului.....	225
Fișa nr. 23. Aprecierea probelor.....	229
Fișa nr. 24. Reguli generale în materia audierii persoanelor.....	237
Fișa nr. 25. Declarațiile suspectului și ale inculpatului.....	242
Fișa nr. 26. Declarațiile persoanei vătămate	249

Fișa nr. 27. Declarațiile părții civile și ale părții responsabile civilmente	258
Fișa nr. 28. Martorii	262
Fișa nr. 29. Procedee probatorii de descoperire și ridicare a probelor	281
Fișa nr. 30. Perchezițiile (corporală, a vehiculului, domiciliară și informatică).....	288
Fișa nr. 31. Supravegherea tehnică	304
Fișa nr. 32. Metode speciale de cercetare	323
Fișa nr. 33. Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare și obținerea de date privind situația financiară a unei persoane.....	336
Fișa nr. 34. Conservarea datelor informatice	344
Fișa nr. 35. Înscrisurile și mijloacele materiale de probă.....	348
Fișa nr. 36. Identificarea persoanelor și a obiectelor. Fotografiera și amprentarea suspectului, inculpatului sau a altor persoane.....	353
Fișa nr. 37. Constatările de specialitate și expertizele	356
Fișa nr. 38. Categoriile speciale de expertize sau lucrări medico-legale	368
Fișa nr. 39. Instituții relative la administrarea probelor (martorii asistenți, comisia rogatorie și delegarea)	375
Fișa nr. 40. Teoria generală a măsurilor preventive	380
Fișa nr. 41. Reținerea	401
Fișa nr. 42. Arestarea preventivă.....	406
Fișa nr. 43. Arestul la domiciliu	437
Fișa nr. 44. Controlul judiciar	448
Fișa nr. 45. Controlul judiciar pe cauțiune.....	466
Fișa nr. 46. Măsurile de ocrotire	474
Fișa nr. 47. Internarea medicală provizorie.....	476
Fișa nr. 48. Obligarea provizorie la tratament medical	484
Fișa nr. 49. Internarea nevoluntară în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice	492
Fișa nr. 50. Măsurile asigurătorii. Restituirea lucrurilor. Restabilirea situației anterioare	497
Fișa nr. 51. Citarea, comunicarea și modificarea actelor procedurale. Mandatul de aducere. Accesul la bazele electronice de date	528
Fișa nr. 52. Cheltuielile judiciare	541
Fișa nr. 53. Termenele	549
Fișa nr. 54. Amenda judiciară	556
Fișa nr. 55. Sancțiunile procesual penale	562
Bibliografie generală.....	585

PROCESUL PENAL ȘI PROCEDURILE PENALE

I. COMENTARIU INTRODUCȚIV

Procesul penal și procedurile penale constituie obiectul celor mai aprinse dezbateri din societatea românească în ultimii ani. Astfel, cunoașterea normelor care reglementează procesul penal, precum și procedurile penale prezintă o importanță semnificativă în înțelegerea modalității de funcționare a anumitor instituții procesuale.

Procesul penal demarează odată cu începerea urmării penale în urma sesizării organelor judiciare și parcurge una sau mai multe faze procesuale, fiind în unele cazuri (nu întotdeauna) liantul dintre infracțiunea prin care a fost adusă atingere valorilor sociale protejate de legea penală și sancțiunea penală aplicată de către instanță, care este pusă în executare după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Codul de procedură penală și unele legi speciale cuprind normele de procedură care reglementează desfășurarea procesului penal și a procedurilor penale aflate în legătură cu acesta. Organele judiciare trebuie să respecte atât aceste norme, cât și soluțiile jurisprudențiale obligatorii ale CtEDO, CJUE, I.C.C.J. și ale Curții Constituționale.

În acest fel este asigurată eficiența garanțiilor procedurale reglementate în scopul desfășurării procedurilor penale în mod echitabil, întrucât rolul acestora este acela de a asigura echilibrul procesual.

CUVINTE-CHEIE

Norma de procedură penală este norma care prevede regulile de desfășurare ale procedurilor penale (dispoziția sau preceptul), precum și sancțiunile aplicabile în cazul încălcării acestora (sancțiunea). În

doctrină (Gh. Mateuț, Procedură penală, Partea generală, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 21) s-a arătat că „din redactarea normelor procesuale penale nu lipsește niciodată dispoziția, care este cuprinsă în mod explicit, însă celelalte elemente (ipoteza și sancțiunea) pot lipsi din formula legii, fiind doar deduse sau incluse în alte norme juridice”. În esență, în procedura penală pot fi distinse următoarele două mari categorii de norme: normele procesuale referitoare la actele și/sau măsurile procesuale și norme procedurale ce constituie complementul celor dintâi norme și prin intermediul cărora sunt puse în executare actele și/sau măsurile procesuale.

Actul procesual este actul părților sau al organelor judiciare prin care sunt exercitate drepturi procesuale ori sunt îndeplinite obligații procesuale, potrivit funcțiilor procesuale pe care aceștia le îndeplinesc, în vederea asigurării fiabilității procesului penal (de exemplu, plângerea prealabilă, ordonanța procurorului prin care se dispune punerea în mișcare a acțiunii penale, rechizitoriul, încheierea prin care se dispune luarea măsurii arestării preventive, încheierea instanței prin care se dispune administrarea unor mijloace de probă, sentința, decizia etc.).

Actul procedural este actul prin care se aduce la îndeplinire un act sau o măsură procesuală (de exemplu, mandatul de arestare este actul emis în temeiul încheierii prin care s-a dispus măsura arestării preventive, în vederea aducerii la îndeplinire a acesteia; actul procesual al organului de urmărire penală ori al instanței judecătorești prin care se dispune audierea unui martor, ori a unui inculpat, este adus la îndeplinire prin citarea persoanelor ce urmează a fi audiate sau prin consemnarea celor declarate de aceste persoane cu ocazia ascultării în cuprinsul unei declarații).

Măsurile de drept procesual penal sunt măsuri procesuale sau procedurale ce pot fi dispuse de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului penal.

Garanțiile procesuale sunt mijloace procesuale prin care sunt garantate drepturile și libertățile participanților în cadrul procedurilor penale.

Fazele procesuale sunt diviziuni ale procesului penal.

Etapa procesuală este o subdiviziune a unei faze a procesului penal.

Stadiul procesual este subdiviziune a unei etape procesuale (de pildă, judecata în apel sau revizuirea). Fiecare etapă procesuală poate avea mai multe stadii de desfășurare a procesului penal.

II. FAZELE PROCESULUI PENAL – EXPLICAȚII

1. Cadru general

➤ Procesul penal are, de regulă, **patru faze procesuale**:

- a. **urmărirea penală**: are ca moment de debut ordonanța de începere a urmăririi penale și ca moment final trimiterea sau netrimitea în judecată;
- b. **camera preliminară**: de la data înregistrării rechizitoriului la instanță până la data rămânerii definitive a încheierii judecătorului prin care s-a dispus începerea judecării sau restituirea cauzei la parchet;
- c. **judecata**: debutează la momentul începerii judecării și are ca moment final pronunțarea hotărârii definitive;
- d. **executarea hotărârilor definitive**: începe cu primele acte de punere în executare a hotărârii judecătorești definitive și se finalizează cu sesizarea organului judiciar de executare.

- ordinea activităților judiciare procesuale în cadrul fazelor procesului penal este prestabilită de lege;
- nu este necesar ca procesul penal să treacă prin toate fazele procesuale;
- în cadrul procesului penal, *organele judiciare* își desfășoară activitatea în vederea descoperirii infracțiunilor, identificării participanților la acestea și tragerii lor la răspundere penală;
- *sunt organe judiciare:*
  - i) organele de cercetare penală (generale sau speciale);
  - ii) procurorul;
  - iii) judecătorul de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară;
  - iv) instanțele judecătorești;
  - v) judecătorul delegat cu executarea/judecătorul delegat cu supravegherea privării de libertate.
- pe lângă organele judiciare, sunt angrenați în activitatea judiciară următorii *participanți*: părțile procesuale (inculpat, partea civilă, partea responsabilă civilmente), subiecții procesuali principali (suspectul și persoana vătămată), precum și alți participanți (avocați, martori, experți etc.);
- *organele de constatare* nu sunt organe judiciare și, prin urmare, nu pot emite acte procesuale sau procedurale în procesul penal.

2. Faza urmăririi penale

- *are trei etape procesuale:*
  - a. etapa de investigare a faptei (odată cu începerea urmăririi penale până la continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale);
  - b. etapa de investigare a persoanei (după continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect/punerea în mișcare a acțiunii penale);
  - c. etapa rezolvării cauzei de către procuror.
- faza de urmărire penală are ca *punct de plecare* emiterea ordonanței de începere a urmăririi penale *in rem*/declarația orală a procurorului prin care se arată în cazul infracțiunii de audiență că începe urmărirea penală. Această fază procesuală se finalizează cu adoptarea unei *soluții* de clasare, renunțare la urmărirea penală prin ordonanță sau de trimitere în judecată prin rechizitoriu sau prin acordul de recunoaștere a vinovăției;
- pe parcursul fazei de urmărire penală procurorul nu are competența funcțională de a aplica sancțiuni penale suspectului sau inculpatului; deopotrivă, această fază procesuală nu se poate finaliza cu aplicarea unei astfel de sancțiuni, ci numai cu dispunerea unei soluții de netrimitere în judecată (însotită în ipoteza renunțării la urmărirea penală de posibilitatea impunerii unor obligații) ori a unei soluții de trimitere în judecată.

3. Faza camerei preliminare

- *are două etape procesuale:*
  - a. judecata în primă instanță;
  - b. soluționarea contestației formulate împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară.
- faza de cameră preliminară are ca *punct de plecare* sesizarea instanței cu rechizitoriu și se finalizează în momentul rămânerii definitive a încheierii prin care se dispune *fie începerea judecății* (când procesul penal trece în această fază, deoarece se pot stabili obiectul și limitele judecății), *fie restituirea cauzei la parchet* (când procesul penal se reîntoarce în faza de urmărire penală ca urmare a constatării nelegalității sau neloialității urmăririi penale ori a neregularității rechizitoriului);

- în această fază procesuală judecătorul de cameră preliminară nu are competența de a determina existența sau nu a vinovăției inculpatului ori de a aplica sancțiuni penale;
- nu toate procesele penale au faza de cameră preliminară, ci numai cele în care sesizarea instanței se realizează *prin rechizitoriu*. Procesul penal va trece din faza de urmărire penală *direct în faza de judecată* dacă instanța este sesizată printr-un acord de recunoaștere a vinovăției sau prin încheierea judecătorului de cameră preliminară prin care este admisă plângerea formulată împotriva soluției de clasare dispuse față de un inculpat și începerea judecării.

4. Faza judecării

- are două etape procesuale:
  - a. judecata în primă instanță;
  - b. judecata în apel (singura cale ordinară de atac).
- sesizarea instanței reprezintă actul prin care procurorul declanșează faza de judecată a procesului penal; actul de sesizare a instanței este rechizitoriul, acordul de recunoaștere a vinovăției sau încheierea judecătorului de cameră preliminară prin care este admisă o plângere formulată împotriva soluției de clasare emise față de un inculpat și prin care se dispune începerea judecării;
- o cauză mai poate ajunge pe rolul unei instanțe competente în urma unui conflict pozitiv sau negativ de competență prin regulatorul de competență încorporat în încheierea instanței ierarhic superioare, sau prin sentința de declinare de competență;
- judecata este singura fază procesuală în care în urma evaluării probelor prin raportare la standardul probatoriu dincolo de orice îndoială rezonabilă instanța de judecată poate aplica o pedeapsă/măsură educativă ori măsuri de siguranță.

5. Faza executării

- are două etape procesuale:
  - a. punerea în executare a hotărârii penale și, dacă este cazul, modificări ce ar putea interveni în cursul executării;
  - b. soluționarea căii (ordinare) de atac a contestației.
- debutează la momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești care se pune în executare;
- se va reține existența acestei faze nu numai în ipoteza în care instanța de judecată pronunță o hotărâre de condamnare, ci și atunci când se dispune amânarea aplicării pedepsei ori renunțarea la aplicarea pedepsei, sau încetarea procesului penal ori chiar achitarea pentru unele temeieri care nu sunt incompatibile cu admiterea acțiunii civile sau, după caz, cu obligarea inculpatului sau a persoanei vătămate la plata cheltuielilor judiciare către stat.

NU FI TENTAT SĂ CONSIDERI CĂ (...)

- (...) 1. noțiunea de proces penal este sinonimă cu noțiunea de procedură penală, **deoarece** procedurile penale sunt mai extinse decât sfera procesului penal, cuprinzând pe lângă acesta și alte proceduri judiciare (de exemplu: reabilitarea), precum și procedurile în cadrul căilor extraordinare de atac;
- (...) 2. procesul penal este sinonim cu noțiunea de cauză penală, **deoarece** prin cauză penală se înțelege obiectul procesului penal: fapta și încadrarea juridică a acesteia, precum și persoana acuzată. În doctrină (*Gh. Mateuț, op. cit., p. 28*) s-a arătat că „procesul penal se pornește atunci când există probe sau indicii temeinice că s-a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală. Fapta comisă sau

presupusă ca fiind comisă formează obiectul material al procesului penal, iar raportul de drept penal născut din comiterea acestei fapte reprezintă obiectul juridic al procesului penal. Obiectul procesului penal, atât cel material, cât și cel juridic, se mai numește și cauză penală, litigiu penal sau pricină penală și are menirea să declanșeze procesul penal”;

- (...) 3. normele procesuale au același conținut cu normele procedurale, **deoarece** acestea din urmă sunt cele prin care se reglementează punerea în executare a actelor/măsurilor procesuale;
- (...) 4. numai în sfera organelor de constatare intră competența de constatare a infracțiunilor, **deoarece** și organele judiciare pot constata comiterea unei infracțiuni (de pildă, în cazul infracțiunilor flagrante sau al celor de audiență).

BLACK BOX

1. Procesul penal finalizat printr-o soluție de netrimitere în judecată poate fi reluat prin soluția dispusă prin încheiere de judecătorul de cameră preliminară, caz în care va continua faza de urmărire penală. Tot astfel, se va relua urmărirea penală și atunci când, în faza de cameră preliminară, judecătorul dispune restituirea cauzei la parchet.

2. Judecătorul de cameră preliminară poate aplica sancțiuni penale, însă nu în cadrul fazei de cameră preliminară, ci în procedurile penale desfășurate ulterior dispunerii unei soluții de netrimitere în judecată, când, la sesizarea procurorului, poate lua/confirma măsura de siguranță a obligării la tratament medical ori a internării medicale sau poate dispune luarea măsurii confiscării speciale (nu și a confiscării extinse sau a interzicerii ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii).

3. *Nu este obligatoriu ca, în toate cazurile, procesul penal să parcurgă toate cele patru faze.* Astfel, în unele situații, după începerea urmăririi penale procurorul poate dispune o soluție de netrimitere în judecată, situație în care procesul penal a parcurs doar prima fază procesuală; tot astfel, este posibil ca după trimiterea în judecată judecătorul de cameră preliminară să dispună restituirea cauzei la parchet, iar procurorul să dispună clasarea (de pildă, pe motiv de intervenție a prescripției răspunderii penale), caz în care procesul penal a parcurs doar două faze procesuale. În situația în care procurorul a dispus o soluție de clasare față de inculpat, este posibil ca judecătorul de cameră preliminară să admită plângerea formulată împotriva soluției de netrimitere în judecată și să dispună începerea judecătii, caz în care procesul penal nu va mai parcurge faza de cameră preliminară. În ipoteza în care procesul penal a ajuns în faza de judecată, iar instanța pronunță o soluție de achitare, constatând că fapta nu există, procesul penal va fi parcurs trei faze procesuale, în acest caz neexistând nicio dispoziție a instanței susceptibilă de a fi pusă în executare.

SUBIECTE RECAPITULATIVE

1. Care vor fi fazele și etapele procesului penal în urma admiterii căii extraordinare de atac prevăzute de art. 466-469 C.proc.pen.?
2. Este posibilă în faza de executare reindividualizarea pedepsei închisorii? Dar reindividualizarea unei măsuri educative neprivative de libertate?
3. Are judecătorul de cameră preliminară competențe după finalizarea procesului penal?
4. În ce faze procesuale pot fi luate măsuri preventive?
5. Este posibilă întoarcerea unei cauze dintr-o fază procesuală în alta?

2

PRINCIPIILE PROCESULUI PENAL

I. COMENTARIU INTRODUCATIV

Principiile (fundamentale) ale procesului penal reprezintă cele mai importante reguli procedurale care pot fi aplicate în tot cursul procesului penal, în vederea asigurării fiabilității procesului și atingerii scopului acestuia.

Codul de procedură penală prevede *cu caracter exemplificativ* principiile fundamentale ale procesului penal. Astfel, pe lângă principiile explicite prevăzute de Codul de procedură penală, din prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte, decurg și alte principii implicite ale procesului penal, cum ar fi cel al egalității persoanelor în procesul penal sau principiul proporționalității.

Principiile procesului penal se află într-o legătură indisolubilă unele cu altele. Principiul legalității constituie un principiu-cadru din care decurg celelalte principii. Aflarea adevărului se află, de asemenea, în legătură cu toate celelalte principii.

Respectarea principiilor procesului penal *are caracter obligatoriu*, care decurge din *forța juridică supra-legislativă* pe care actualul Cod de procedură penală le-o acordă principiilor prin raportare la izvoarele lor.

II. PRINCIPII PREVĂZUTE EXPLICIT DE CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ – EXPLICAȚII

A. PRINCIPIUL LEGALITĂȚII (art. 2 C.proc.pen.)

- legiuitorul trebuie să prevadă normele procedurale în mod explicit în vederea satisfacerii exigenței de previzibilitate;
- desfășurarea întregului proces penal și a procedurilor penale trebuie realizată cu respectarea legii (*nullum iudicium sine lege, nemo iudex sine lege*);
- se aplică atât în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării, cât și după rămânerea definitivă a hotărârii; principiul legalității fazei de executare este stipulat și de art. 1 din Legea nr. 254/2013, respectiv de art. 4 din Legea nr. 253/2013;
- asigurarea respectării principiului legalității este realizată prin instituirea unor sancțiuni procesuale (nulitatea, excluderea probelor nelegal sau neloial administrate etc.), dar și prin prevederea unor obligații procedurale pozitive în sarcina procurorului, judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată (supravegherea urmăririi penale de procuror, verificarea legalității sesizării instanței, a actelor procesuale sau procedurale sau a probelor din cursul urmăririi penale în cadrul procedurii de cameră preliminară, verificarea legalității sentinței penale în căile de atac etc.);
- deopotrivă, încălcarea legalității procesuale poate conduce la aplicarea sancțiunii amenzii judiciare, ori de sancțiuni disciplinare magistraților care au încălcat grav normele de procedură sau chiar la reținerea comiterii unor infracțiuni (mărturia mincinoasă – art. 273 C.pen.; compromiterea intereselor justiției – art. 277 C.pen.; cercetarea abuzivă – art. 280 C.pen. etc.);
- **cerințele de calitate a legii:** în DCC nr. 51/2016 s-a reținut că „principiul legalității pune, în mod esențial, accentul pe *respectarea exigențelor de calitate a legislației interne*, legislație care, pentru a fi compatibilă cu principiul preeminenței dreptului, trebuie să îndeplinească **cerințele de accesibilitate** (normele care guvernează materia interceptării comunicațiilor trebuie reglementate la nivel de lege), **claritate** (normele trebuie să aibă o redactare fluentă și inteligibilă, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce, într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie), **precizie** și **previzibilitate** (*lex certa*, norma trebuie să fie redactată clar și precis, astfel încât să permită oricărei persoane – care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate – să își corecteze conduita și să fie capabilă să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat)”;
- nu este exclus ca încălcarea principiului legalității să nu producă niciun efect concret în cadrul unei proceduri penale; de pildă, nu se va reține incidența nulității relative dacă încălcarea normei de procedură nu a produs o vătămare procesuală care să nu poată fi înlăturată altfel decât prin anularea actului sau dacă nulitatea a fost acoperită prin neinvocarea în termenul prevăzut de lege; tot astfel, nelegalitatea hotărârii primei instanțe nu va putea fi înlăturată de instanța de apel, dacă prin această dispoziție s-ar încălca principiul *non reformatio in peius*.

NU FI TENTAT SĂ CONSIDERI CĂ (...) aplicarea principiului legalității este limitată doar la sfera procesului penal, **deoarece** exigența de legalitate se aplică tuturor procedurilor penale, ca o consecință directă a caracterului constituțional și general aplicabil al principiului.

B. PRINCIPIUL SEPARĂRII FUNCȚILOR JUDICIARE (art. 3 C.proc.pen.)

- potrivit art. 3 alin. (1) C.proc.pen., în procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare: funcția de urmărire penală; funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală; funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată; funcția de judecată.

1. Funcția de urmărire penală (de anchetă)

- se realizează de procuror și de organele de cercetare penală doar în cursul fazei de urmărire penală;
- potrivit art. 3 alin. (4) C.proc.pen., în exercitarea acestei funcții, procurorul și organele de cercetare ale poliției judiciare strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată a inculpatului;
- în conținutul funcției de urmărire penală intră: desfășurarea investigației faptei după momentul sesizării și al începerii urmăririi penale, continuarea efectuării urmăririi penale față de suspect, supravegherea urmăririi penale efectuate de organele de cercetare penală de către procuror, strângerea de probe, punerea în mișcare a acțiunii penale, extinderea cercetării sau a acțiunii penale, aprecierea cu privire la necesitatea trimiterii sau a dispunerii unei soluții de clasare ori de renunțare la urmărirea penală;
- procurorul este actorul principal al funcției de anchetă, conducând și supraveghind activitatea organelor de cercetare penală ale poliției judiciare și ale organelor de cercetare penală speciale;
- de regulă, activitatea investigativă este efectuată de organele de cercetare penală sub supravegherea procurorului; există însă și situații în care legea prevede explicit faptul că urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de procuror, caz în care acesta poate delega efectuarea unor acte organelor de cercetare penală.

2. Funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală

- această funcție procesuală se exercită numai în faza de urmărire penală;
- asupra actelor și măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei (dreptul la libertate, dreptul la viață privată etc.), dispune *judecătorul de drepturi și libertăți*, care exercită această funcție procesuală, cu excepția cazurilor prevăzute de lege; ipotezele de excepție sunt cele în care cu privire la drepturile și libertățile fundamentale dispun în cursul urmăririi penale alte organe judiciare (de pildă, *procurorul* care autorizează supravegherea tehnică pentru o durată de 48 de ore sau care dispune luarea/prelungirea controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune ori dispune instituirea unei măsuri asigurătorii; tot astfel, *organele de cercetare penală* pot dispune reținerea suspectului sau a inculpatului);
- în exercitarea acestei funcții, judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță cu privire la:
  - a. măsurile preventive;
  - b. încuviințarea perchezițiilor domiciliare sau informatice ori a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare, respectiv a altor procedee probatorii;
  - c. măsurile asigurătorii (de pildă, soluționarea contestației formulate împotriva ordonanței procurorului vizând măsurile asigurătorii);
  - d. măsurile de siguranță cu caracter provizoriu;
  - e. alte proceduri prevăzute de Codul de procedură penală (de pildă, audierea martorului/persoanei vătămate/părții civile/părții responsabile civilmente potrivit procedurii audierii anticipate; examinarea fizică a persoanei în absența consimțământului persoanei în cauză, al reprezentantului legal ori a încuviințării din partea ocrotitorului legal; emiterea

mandatului de aducere la solicitarea procurorului în cazul în care pentru executarea mandatului de aducere este necesară pătrunderea fără consimțământ într-un domiciliu sau sediu, în cursul urmăririi penale);

- judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță, de regulă, prin încheiere, în cadrul unei proceduri desfășurate în camera de consiliu, funcția procesuală exercitându-se în cvasitotalitatea cazurilor în faza de urmărire penală. Ca excepție, art. 523 C.proc.pen. prevede posibilitatea dispunerii supravegherii tehnice în procedura dării în urmărire care se realizează, de pildă, în scopul punerii în executare a unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare.

3. Funcția de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată

- legiuitorul a avut în vedere exercitarea unui control de legalitate de judecătorul de cameră preliminară atât în cazul în care se dispune o soluție de trimitere în judecată prin rechizitoriu, cât și atunci când sunt reglementate proceduri penale consecutiv dispunerii unei soluții de clasare ori de renunțare la urmărirea penală (de pildă, plângerea formulată împotriva soluției de clasare, procedura confirmării renunțării la urmărirea penală, ori a redeschiderii urmăririi penale, sau procedurile referitoare la confiscarea specială sau desființarea de înscrisuri ori la confirmarea măsurilor procesuale cu caracter medical);
- judecătorul de cameră preliminară efectuează un control de legalitate atât a rechizitoriului, cât și a probelor pe care se bazează acesta, respectiv a actelor efectuate în cursul urmăririi penale;
- în cazul în care inculpatul este trimis în judecată sub puterea unei măsuri preventive, judecătorul de cameră preliminară are obligația de a verifica periodic legalitatea și temeinicia măsurii preventive; deopotrivă, acesta va soluționa toate cererile formulate în legătură cu măsurile preventive;
- judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea și temeinicia soluțiilor de clasare (ca urmare a sesizării pe calea plângerii) sau de renunțare la urmărirea penală (ca urmare a sesizării procurorului în urma verificării în procedura internă a soluției de netrimiteri în judecată și a confirmării acesteia); în cazul în care soluția de clasare este dispusă față de un inculpat, judecătorul de cameră preliminară trebuie să analizeze legalitatea și loialitatea probelor administrate în cursul urmăririi penale, putând dispune o soluție de încetare a judecății;
- **competențe derivate** ale judecătorului de cameră preliminară:
  - a. verificarea legalității și temeiniciei soluției de redeschidere a urmăririi penale;
  - b. luarea/confirmarea/înlocuirea/încetarea măsurii obligării la tratament medical ori a internării medicale după dispunerea unei soluții de netrimiteri în judecată;
  - c. dispunerea confiscării speciale sau a desființării unor înscrisuri după o soluție de netrimiteri în judecată.

4. Funcția de judecată

- se realizează de către instanța de judecată în complete legal constituite [art. 3 alin. (7) C.proc.pen.];
- constă în administrarea probatoriului, evaluarea probatoriului administrat în vederea pronunțării unei hotărâri cu privire la temeinicia acuzației penale formulate de procuror împotriva inculpatului, precum și pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care să fie rezolvat conflictul de drept penal dedus judecății;
- *DCC nr. 233/2021*: Pentru a se asigura în mod efectiv dreptul la un proces echitabil și garanțiile care se referă la înfăptuirea justiției, este necesar ca redactarea hotărârii judecătorești în primă instanță sau în apel (motivarea în fapt și în drept) să aibă loc la data pronunțării, întrucât la acest moment procesual, ca rezultat al deliberării, se conturează considerentele ce conduc la soluție, redactarea acestora constituind doar un aspect tehnic de fixare, prin limbaj, a modului în care instanța a judecat. (...) Motivarea hotărârilor judecătorești îndeplinește câteva funcții importante: reprezintă un mecanism de control al